

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 434/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Daša Bajanová, s. r. o., Starosaská 3, Spišská Nová Ves, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Daša Bajanová, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9 C 55/2009-661 z 27. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] prijíma na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9 C 55/2009-661 z 27. mája 2020 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

3. Toto uznesenie n a d o b ú d a právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 55/2009-661 z 27. mája 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde prebiehalo pod sp. zn. 9 C 55/2009 konanie vo veci určenia neplatnosti právnych úkonov – kúpnych zmlúv a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a to k jednoizbovému bytu č. [REDAKOVANÉ] nachádzajúceho sa na [REDAKOVANÉ]. V tomto konaní vystupovala sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne proti žalovaným v 1. rade až 4. rade. Po právoplatnom ukončení tohto konania podala proti rozhodnutiam druhoinštančného súdu a dovolacieho súdu ústavnú sťažnosť, ktorá bola ústavným súdom prijatá na ďalšie konanie

(uznesením pod č. k. IV. ÚS 32/2020-23 z 28. januára 2020). Sťažovateľka ďalej uviedla, že okresný súd ale až následne vydal uznesenie vo veci trov konania, konkrétne uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 55/2009-632 z 3. februára 2020 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“). Ním bola sťažovateľka zaviazaná žalovanej v 4. rade zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 439,22 € a trov konania pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku v sume 398 €. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť spolu s návrhom na prerušenie konania. Namietala v nej výšku odmeny za úkony právnej služby, ako aj jednotlivé úkony právnej služby, taktiež dôvodila aj tým, že ňou podaná ústavná sťažnosť bola ústavným súdom prijatá na ďalšie konanie. Uviedla, že konanie navrhla prerušiť s poukazom na § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s odôvodnením, že pred ústavným súdom prebieha konanie o ňou podanej ústavnej sťažnosti, ktorou napadla rozhodnutia vo veci samej a tiež poukázala na to, že ide o prekážku v konaní, kde sa rieši otázka, ktorá môže mať vplyv na rozhodnutie okresného súdu o trovách konania.

3. O podanej sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bolo rozhodnuté napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd zmenil výrok v časti o náhrade trov právneho zastúpenia žalovanej v 4. rade, a to tak, že sťažovateľke uložil povinnosť uhradiť ich v sume 1 357,86 € a trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku v sume 398 €. Zároveň napadnutým uznesením okresný súd zamietol návrh sťažovateľky na prerušenie konania. Uviedla, že okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že podanie ústavnej sťažnosti samo osebe nemá za následok stratu či obmedzenie vykonateľnosti rozhodnutia vo veci samej, zároveň v ňom bolo poukázané na to, že pri prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie nebolo zo strany ústavného súdu vyhovené jej žiadosti o odklad vykonateľnosti a že o náhrade trov konania už bolo právoplatne rozhodnuté a teraz sa rozhoduje už len o jej výške. Dodala, že zároveň okresný súd nevidel dôvod ani na prerušenie konania s odôvodnením, že neexistuje žiadny zákonný dôvod na prerušenie konania, pretože rozhodnutie vo veci samej, ako aj o nároku na náhradu trov konania je právoplatné a vykonateľné.

4. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom tohto rozhodnutia, namietala, že okresný súd sa v napadnutom uznesení riadne nevysporiadal s dôvodmi, ktoré uviedla v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, a riadne ho neodôvodnil. Keďže riadne preukázala prijatie jej ústavnej sťažnosti ústavným súdom (uznesením pod č. k. IV. ÚS 32/2020-23 z 28. januára 2020), okresný súd podľa jej názoru na to mal prihliadať. Zároveň sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd napadnutým uznesením rozhodol o výške trov konania predčasne a tým porušil ňou namietané základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dodala, že zo strany okresného súdu nebolo riadne zdôvodnené, prečo napriek prebiehajúcemu konaniu o sťažovateľkou podanej ústavnej sťažnosti okresný súd vôbec rozhodoval o výške trov konania a prečo bola následne zaviazaná k náhrade takto vyčíslených trov konania.

5. Sťažovateľka k ňou podanému návrhu na prerušenie konania, ktorý bol napadnutým uznesením zamietnutý, uviedla, že podľa jej názoru sa týmto návrhom a dôvodmi v ňom uvedenými okresný súd riadne nezaoberal, právne ich neposúdil a rozhodnutie v tejto časti riadne neodôvodnil. Namietala, že okresný súd sa v napadnutom uznesení riadne nevysporiadal s tým, prečo v jej prípade neexistuje dôvod na prerušenie konania podľa § 164 CSP, ak toto ustanovenie prerušenie konania pripúšťa. Aj v tejto časti vidí porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/55/2009-661, zo dňa 27.05.2020 porušené boli.

2. *Uznesenie porušiteľa – Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/55/2009-661, zo dňa 27.05.2020 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves.*

3. *Okresný súd Spišská Nová Ves je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet právnej zástupkyne sťažovateľky v sume: 450,29 EUR do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

7. Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v zmysle § 129 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia, čo odôvodnila tým, že na konanie pred ústavným súdom je prijatá vec – ústavná sťažnosť sťažovateľky, v ktorej sa rozhoduje vo veci samej. Dodala, že neodložením vykonateľnosti napadnutého uznesenia môže byť priznaná suma za trovy konania proti sťažovateľke vymáhaná v exekučnom konaní.

II.

Právomoc ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

17. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

19. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. Ústavný súd za podstatu tejto ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu. K porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že v napadnutom uznesení sa okresný súd dostatočným spôsobom nevysporiadal s dôvodmi, ktoré sťažovateľka uviedla v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, vytkla mu nedostatočné odôvodnenie jeho záverov. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd napadnutým uznesením rozhodol o výške trov konania predčasne. Vo vzťahu k odmietnutiu jej návrhu na prerušenie konania uviedla, že s týmto návrhom a dôvodmi v ňom uvedenými sa okresný súd riadne nezaoberal, právne ich neposúdil a rozhodnutie ani v tejto časti riadne neodôvodnil.

21. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

22. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, a keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých treba posúdiť v konaní vo veci samej, prijal podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

23. Ústavný súd sa ďalej zaoberal aj návrhom sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, ktorým bola zaviazaná zaplatiť žalovanej v 4. rade na účet jej právneho zástupcu trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 398 € a z trov právneho zastúpenia vo výške 1 357,86 €. Zároveň napadnutým uznesením okresný súd zamietol návrh sťažovateľky na prerušenie konania.

24. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

24.1 V zmysle § 131 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

25. Ústavný súd preskúmal ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie, dôvody ústavnej sťažnosti a návrh sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre odloženie jeho vykonateľnosti. Ústavný súd v okolnostiach danej veci zohľadnil najmä tú skutočnosť, že napadnutým uznesením bola sťažovateľke uložená povinnosť na plnenie, pričom tá bola založená na základe rozhodnutí, ktoré budú v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 32/2020 podrobené prieskumu ústavného súdu. Zároveň ústavný súd prihliadol aj na vysoký vek sťažovateľky, ako aj na nízky dôchodok sťažovateľky (približne v sume 300 € mesačne), v dôsledku čoho by sťažovateľke neodložením vykonateľnosti reálne hrozilo vykonanie

exekúcie. Ujma, ktorá hrozí sťažovateľke, je tak podľa posúdenia ústavného súdu v danom prípade väčšia než ujma, ktorú v dôsledku odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia môže utrpieť zúčastnená osoba – žalovaná v 4. rade. Zároveň ústavný súd neidentifikoval žiaden verejný záujem, ktorý by mohol byť v dôsledku odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia ohrozený, preto rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

26. Ústavný súd súčasne poukazuje na to, že odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia možno charakterizovať ako rozhodnutie dočasné a predbežné, čím ústavný súd nijako neprejudikuje konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu